

CONGREGATIE VOOR KATHOLIEKE OPVOEDING

Instructie betreffende de selectiecriteria voor roepingen van personen met homoseksuele neigingen met het oog op hun toelating tot het seminarie en de Heilige wijdingen.

ROME 2005

Introductie

In vervolg op de leer van het Tweede Vaticaans Concilie en, in het bijzonder, op het decreet *Optatam totius*¹ over de priestervorming, heeft de Congregatie voor de Katholieke Opvoeding verscheidene documenten gepubliceerd, met het doel om een passende, integrale vorming van toekomstige priesters te bevorderen, door richtlijnen en precieze normen aan te bieden over uiteenlopende aspecten daarvan.² In de tussentijd heeft de Bisschoppensynode van 1990 ook nagedacht over de vorming van priesters in de hedendaagse omstandigheden, met het doel om de leer van de Raad hierover aan te vullen en deze meer duidelijk en doeltreffend te maken in de wereld van vandaag. Als vervolg op deze synode heeft Johannes Paulus II de Post-synodale Apostolische Aanbeveling *Pastores dabo vobis*³ gepubliceerd.

In het licht van deze rijke leer, wil de huidige instructie niet lang stilstaan bij alle kwesties op het gebied van affectiviteit en seksualiteit welke een oplettende aandacht nodig hebben gedurende de gehele periode van vorming. Deze instructie bevat eerder normen over de specifieke vraag die in de huidige situatie urgenter is geworden, namelijk: of men kandidaten moet toelaten tot het seminarie en tot de Heilige Wijdingen, die diepgewortelde homoseksuele neigingen hebben.

1. Affectieve volwassenheid en Geestelijk Vaderschap

Volgens de voortdurende Overlevering van de Kerk, kan alleen een gedoopte persoon van het mannelijk geslacht op geldige wijze de Wijding ontvangen.⁴ Door het Sacrament van de Priesterwijding, vormt de Heilige Geest de kandidaat om tot Jezus Christus op een nieuwe en specifieke wijze: de priester vertegenwoordigt in feite op sacramentele wijze Christus, het hoofd, de herder en echtgenoot van de Kerk.⁵ Vanwege deze omvorming tot Christus moet het hele leven van de gewijde bedienaar bezield zijn door de overgave van zijn hele persoon tot de Kerk en door een authentieke herderlijke liefdadigheid.⁶

De kandidaat voor de gewijde bediening moet daarom affectieve rijpheid bereiken. Zo'n rijpheid zal hem in staat stellen om op juiste wijze om te gaan met zowel mannen als vrouwen, en in hem een waar gevoel van geestelijk vaderschap ontwikkelen tegenover de Kerkelijke gemeenschap die hem is toevertrouwd.⁷

2. Homoseksualiteit en de Gewijde Bediening

Vanaf de tijd van het Tweede Vaticaans Concilie tot vandaag hebben verscheidene documenten van het Leergezag, en vooral de *Catechismus van de Katholieke Kerk*, de leer van de Kerk over homoseksualiteit bevestigd. De *Catechismus* maakt onderscheid tussen homoseksuele handelingen en homoseksuele neigingen.

Wat *handelingen* betreft leert deze dat de Heilige Schrift deze als zware zonden beschouwt. De overlevering heeft ze voortdurend beschouwt als intrinsiek immoreel en tegenstrijdig met de natuurwet. Deze *handelingen* kunnen daarom onder geen enkele omstandigheid goedgekeurd worden.

Diepgewortelde homoseksuele *neigingen*, die bij een aantal mannen en vrouwen voorkomen, zijn ook objectief ongeordend en vormen voor dezelfde mensen vaak een beproeving. Zulke personen moeten met respect en gevoeligheid worden geaccepteerd. Elk teken van onterechte discriminatie jegens hen moet worden voorkomen. Zij worden geroepen om God' wil in hun levens te vervullen en om de moeilijkheden die ze kunnen tegenkomen te verenigen met het offer van het Kruis van de Heer.⁸

In het licht van deze leer meent de Congregatie voor de Katholieke Opvoeding, in overeenstemming met de Congregatie voor de Heilige Eredienst en de Toediening van de Sacramenten, het noodzakelijk om duidelijk te verklaren dat de Kerk, hoewel ze de personen in kwestie ten diepste respecteert,⁹ niet diegenen tot de priesteropleiding of de heilige wijdingen kan toelaten die homoseksualiteit praktiseren, diepgewortelde homoseksuele neigingen vertonen of de zogeheten homocultuur steunen.¹⁰

Zulke personen bevinden zich in feite in een situatie die hen sterk belemmert om correcte relaties met mannen en vrouwen te onderhouden. Men moet op geen enkele wijze de negatieve gevolgen over het hoofd zien van het wijden van personen met diepgewortelde homoseksuele neigingen.

Anders ligt het echter in het geval waarin men te maken heeft met homoseksuele neigingen die slechts de uitdrukking zijn van een voorbijgaand probleem - bijvoorbeeld dat van een nog niet voltooide puberteit. Niettemin moeten zulke neigingen drie jaar voor de diakenwijding duidelijk zijn overwonnen.

3. Onderscheidingsvermogen van de Kerk betreffende de geschiktheid van kandidaten

Er zijn twee onafscheidelijke elementen in iedere priesterroeping: de vrije gave van God en de verantwoordelijke vrijheid van de mens. Een roeping is een gave van goddelijke genade, ontvangen door de Kerk, in de Kerk en voor de dienst tot de Kerk. In antwoord op de roep van God geeft de mens zich vrij over aan Hem in liefde.¹¹ Het verlangen alleen om priester te worden is niet voldoende en er bestaat geen recht om de Heilige wijding te ontvangen. Het behoort tot de Kerk – bij haar verantwoordelijkheid om de noodzakelijke vereisten te bepalen om de sacramenten die door Christus zijn ingesteld te ontvangen – om de geschiktheid te beoordelen van degene die verlangt om het seminarie binnen te treden,¹² om hem gedurende zijn jaren van vorming te begeleiden en hem tot de heilige eredienst te roepen, als er wordt geoordeeld dat hij de noodzakelijke kwaliteiten bezit.¹³

De vorming van de toekomstige priester moet op een duidelijke en een essentieel elkaar aanvullende wijze de vier dimensies van vorming tot uiting brengen: de menselijke, de geestelijke, de intellectuele en de herderlijke.¹⁴ In deze context is het noodzakelijk om het bijzondere belang van menselijke vorming als noodzakelijke basis van alle vorming te benadrukken.¹⁵ Om een kandidaat toe te laten tot het diaconaat moet de Kerk, onder andere zaken, toetsen, dat de kandidaat affectieve rijpheid heeft bereikt.¹⁶

De roeping tot de wijdingen is de persoonlijke verantwoordelijkheid van de bisschop¹ of de superieur. De bisschop of de superieur moet, rekening houdend met de mening van

degenen aan wie hij de verantwoordelijkheid van de vorming heeft toevertrouwd, voordat hij de kandidaat toelaat tot de wijding, tot een moreel zeker oordeel over zijn kwaliteiten komen. In geval van serieuze twijfel in dit opzicht moet hij hem niet tot de wijding toelaten.¹⁸

Het bepalen van een roeping en van de rijpheid van de kandidaat is ook een serieuze plicht van de rector en andere personen aan wie het vormingswerk in het seminarie is toevertrouwd. Vóór iedere wijding moet de rector zelf zijn oordeel uitspreken of de kwaliteiten die door de Kerk worden vereist aanwezig zijn bij de kandidaat.¹⁹

Bij het onderscheiden van de geschiktheid tot wijding heeft de geestelijk leidsman een belangrijke taak. Alhoewel deze gebonden is aan geheimhouding, vertegenwoordigt hij de Kerk in het interne forum. In zijn discussies met de kandidaat moet de geestelijk leidsman speciaal de eisen van de Kerk betreffende priesterlijke kuisheid en de affectieve rijpheid die karakteristiek is voor de priester benadrukken, alsook hem helpen te onderscheiden of hij de noodzakelijke kwaliteiten bezit.²⁰ De geestelijk leidsman heeft de verplichting om alle kwaliteiten van de persoonlijkheid van de kandidaat te evalueren en ervoor te zorgen dat hij geen storingen van seksuele aard vertoont die niet in overeenstemming zijn met het priesterschap. Als een kandidaat homoseksualiteit praktiseert of diepgewortelde homoseksuele neigingen vertoont, heeft zowel zijn geestelijk leidsman als zijn biechtvader de plicht om hem er in geweten van te weerhouden de weg in de richting van de wijding te vervolgen.

Het moge duidelijk zijn dat de kandidaat zelf in de eerste plaats verantwoordelijk is voor zijn eigen opleiding. Hij moet zichzelf vol vertrouwen overgeven aan het oordeel van de Kerk, van de Bisschop die hem tot de weidingen roept, van de rector van het seminarie, van de geestelijk leidsman en van de andere leraren van het seminarie aan wie de bisschop of de superieuren de taak heeft toevertrouwd om toekomstige priesters te vormen. Het zou uiterst oneerlijk zijn als een kandidaat zijn homoseksualiteit zou verbergen om ondanks alles de weg in de richting van de wijding te vervolgen. Die houding verdraagt zich slecht met de waarheid, de loyaliteit en de beschikbaarheid van hen die beweren groepen te zijn om Christus en zijn Kerk te dienen binnen het priesterambt.

CONCLUSIE

Deze Congregatie herbevestigt de noodzaak voor bisschoppen, superieuren en alle ter zake doende gezagsdragers om aandachtig op te letten op de geschiktheid van kandidaten voor heilige ambten, vanaf de tijd van toelating tot het seminarie tot aan de wijding. Deze oplettendheid moet zich richten op het begrip van een bedienend priesterschap, dat in overeenstemming is met de leer van de Kerk.

Laat bisschoppen, bisschoppelijke conferenties en superieuren er op toe zien dat de constante normen van deze Instructie trouw worden opgevolgd, voor het welzijn van de kandidaten zelf en om te waarborgen dat de Kerk altijd geschikte priesters heeft die ware herders zijn die het hart van Christus volgen.

De Hoogste Opperpriester, Benedictus XVI, heeft op 31 augustus 2005 deze Instructie goedgekeurd en haar publicatie opgedragen.

Rome, 4 november 2005, Gedachtenis van St. Carolus Borromeus, Patroon van de seminaries.

Zenon Kardinaal Grochowski,
Prefect

J. Michael Miller, C.S.B.
Titulair Aartsbisschop van Vertara
Secretaris

Voetnoten

¹ TWEEDE EUCUMENISCH VATICAANS CONCILIE, Decreet over de priestervorming *Optatum totius* (28 oktober 1965): AAS 58 (1966), 713-727.

² Vgl. CONGREGATIE VOOR DE KATHOLIEKE OPVOEDING, *Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis* (6 januari 1970; tweede editie, 19 maart 1985); *De Studie van Filosofie op Seminaries* (20 januari 1972); *Een gids voor de Vorming in het Priestercelebaat* (11 april 1974); *Over het Onderwijs in Kerkelijk Recht voor Priesterstudenten* (2 april 1975); *De Theologische Vorming van Toekomstige Priesters* (22 februari 1976); *Epistula circularis de formatione vocationum adularum* (14 juli 1976); *Instructie over Liturgische Vorming op Seminaries* (3 juni 1979); *Circulaire Brief over enkele meer Urgente Aspecten van de Geestelijke Vorming op Seminaries* (6 januari 1980); *Opvoedkundige Richtsnoeren over de Menselijke Liefde: Schetsen voor Sexuele Opvoeding* (1 november 1983); *Pastorale Zorg van Mensen in Beweging voor de Vorming van Toekomstige Priesters* (25 januari 1986); *Gids voor de Training van Toekomstige Priesters aangaande de Instrumenten van Sociale Communicatie* (19 maart 1986); *Circulaire betreffende Studies van de Oosterse Kerken* (6 januari 1987); *De Maagd Maria in Intellectuele en Geestelijke Vorming* (25 maart 1988); *Richtlijnen voor de Studie en het Onderwijs van de Sociale Leer van de Kerk bij de Priestervorming* (30 december 1988); *Instructie over de Studie van de Kerkvaders bij de Priestervorming* (10 november 1989); *Richtlijnen aangaande de Voorbereiding van Seminarieleraren* (4 november 1993); *Richtlijnen bij de Vorming van Seminaristen aangaande Huwelijks- en Gezinsproblemen* (19 maart 1995); *Instructies voor de Bisschoppenconferenties over de Toelating tot het Seminarie van Kandidaten Afkomstig van Andere Seminaries of Religieuze Families* (9 oktober 1986 en 8 maart 1996); *De Propedeutische Periode* (1 mei 1998); *Circulaires over de Kerkrechtelijke Normen gerelateerd aan Onregelmatigheden en Beletselen zowel ad Ordines recipiendos, als ad Ordines exercendos* (27 juli 1992 en 2 februari 1999).

³ PAUS JOHANNES PAULUS II, Post-Synodale Apostolische Aansporing *Pastores dabo vobis* (25 maart 1992): AAS 84 (1992), 657-864.

⁴ Vgl. C.I.C., can. 1024 e C.C.E.O., can. 754; PAUS JOHANNES PAULUS II, Apostolische brief *Ordinatio sacerdotalis* over het voorbehoud van de priesterwijding voor alleen mannen (22 mei 1994): AAS 86 (1994), 545-548.

⁵ Vgl. TWEEDE EUCUMENISCH VATICAANS CONCILIE, Decreet over de bediening en het leven van priesters *Presbyterorum ordinis* (7 december 1965), n. 2: AAS 58 (1966), 991-993; *Pastores dabo vobis*, n. 16: AAS 84 (1992), 681-682. Met betrekking tot de configuratie van de priester tot Christus, bruidegom van de Kerk, stelt *Pastores dabo vobis* dat "De priester wordt geroepen om het levende beeld van Jezus Christus te zijn, de echtgenoot van de Kerk. [...]. In zijn geestelijk leven wordt hij daarom geroepen om de echtelijke liefde van Christus uit te dragen tegenover de Kerk, zijn bruid. Daarom moet het leven van de priester zijn echtelijk karakter uitstralen, wat vereist dat hij een getuige is van de echtelijke liefde van Christus" (n. 22): AAS 84 (1992), 69 l.

⁶ Vgl. *Presbyterorum ordinis*, n. 14: AAS 58 (1966), 1013-1014; *Pastores dabo vobis*, n. 23: AAS 84 (1992), 691-694.

⁷ Vgl. CONGREGATIE VOOR DE CLERUS, Leidraad *Vives Ecclesiae* voor de Bediening en het Leven van Priesters (31 maart 1994), n. 58.

⁸ Vgl. KATECHISMUS VAN DE KATHOLIEKE KERK (*editio typica*, 1997), nn. 2357-2358. Vgl. ook de verschillende documenten van de CONGREGATIE VOOR DE GELOOFSLEER: Declaratie *Persona humana* over bepaalde vraagstukken aangaande seksuele ethiek (29 december 1975); Brief *Homosexualitatis problema* aan alle bisschoppen van de Katholieke Kerk over de pastorale zorg van homoseksuele personen (1 oktober 1986); Enkele Beschouwingen over het Antwoord op Wetgevende Voorstellen voor Niet-discriminatie van Homoseksuele Personen (23 juli 1992); Beschouwingen over Voorstellen om Wettelijke Erkenning te geven aan Verenigingen tussen Homoseksuele Personen (3 juni 2003). Met betrekking tot homoseksuele neigingen stelt de Brief *Homosexualitatis problema* dat "Alhoewel de bijzondere neiging van de homoseksuele persoon geen zonde is, is het een min of meer sterke neiging die geordend is tegen een intrinsiek moreel kwaad; en daarom moet de neiging zelf gezien worden als een objectieve wanordening" (n. 3).

⁹ Vgl. KATECHISMUS VAN DE KATHOLIEKE KERK (*editio typica*, 1997), n. 2358; VGL. OOK C.I.C., can. 208 eN C.C.E.O., can. 11.

¹⁰ Vgl. CONGREGATIE VOOR KATHOLIEK ONDERWIJS, Een memorandum voor bisschoppen die advies zoeken in zaken betreffende homoseksualiteit en kandidaten voor toelating tot het Seminarie, (9 juli 1985); CONGREGATIE VOOR DE GODDELIJKE EREDIENST EN DE TOEDIENING VAN DE SACRAMENTEN, Brief (16 mei 2002): *Notitiae* 38 (2002), 586.

¹¹ Vgl. *Pastores dabo vobis*, nn. 35-36: AAS 84 (1992), 714-718.

¹² Vgl. C.I.C., can. 241, § 1: "De diocesane bisschop mag alleen diegenen toelaten tot een Groot Seminarie die worden beoordeeld gekwalificeerd te zijn om zichzelf permanent toe te wijden aan de heilige bedieningen; hij moet hun menselijke, morele, geestelijke en intellectuele kwaliteiten in ogenschouw nemen, hun lichamelijke en psychische gezondheid en hun juiste intentie" vgl. C.C.E.O., can. 342, § 1.

¹³ Vgl. *Optatam totius*, n. 6: AAS 58 (1966), 717. Vgl. ook C.I.C., can. 1029: "Alleen diegenen mogen tot de wijdingen worden toegelaten die, naar het verstandig oordeel van hun eigen bisschop of van de competentere superieur, alles wel beschouwd, een integraal geloof hebben, door de juiste intenties worden bewogen, de vereiste kennis hebben, een goede reputatie bezitten, en die begiftigd zijn met een integrale moraal en bewezen deugden en de overige fysieke en psychische kwaliteiten die benodigd zijn voor de te ontvangen wijding"; vgl. C.C.E.O., can. 758. Diegenen die niet de noodzakelijke kwaliteiten bezitten niet tot de wijdingen te roepen is geen onrechtvaardige discriminatie: vgl.: CONGREGATIE VOOR DE GELOOFSLEER, Enkele Beschouwingen over het Antwoord op Wetgevende Voorstellen voor Niet-discriminatie van Homoseksuele Personen.

¹⁴ Vgl. *Pastores dabo vobis*, nn. 43-59: AAS 84 (1992), 731-762.

¹⁵ Vgl. *ibid.*, n. 43: "De priester, die geroepen wordt om een 'levend beeld' te zijn van Jezus Christus, hoofd en herder van de Kerk, moet zoveel mogelijk in zichzelf de menselijke volmaaktheid weerspiegelen die verder schijnt in de vleesgeworden Zoon van God en die met bijzondere levendigheid wordt weerspiegeld in zijn houdingen tegenover anderen.": AAS 84 (1992), 732.

¹⁶ Vgl. *ibid.*, nn. 44 e 50: AAS 84 (1992), 733-736 e 746-748. Vgl. ook: CONGREGATIE VOOR DE GODDELIJKE EREDIENST EN DE TOEDIENING VAN DE SACRAMENTEN, Circulaire voor de Meest Eerbiedwaardige Diocesane Bisschoppen en andere Hoogwaardigheidsbekleders met Kerkrechtelijke Bevoegdheden om de Heilige Wijdingen toe te Dienen betreffende Kritisch onderzoek naar de Geschiktheid van Kandidaten voor de Wijdingen (10 november 1997): *Notitiae* 33 (1997), 495-506, in het bijzonder Bijlage V.

¹⁷ Vgl. CONGREGATIE VOOR DE BISSCHOPPEN, Directorium voor de Herderlijke Bediening van Bisschoppen *Apostolorum Successores* (22 februari 2004), n. 88.

¹⁸ Vgl. C.I.C., can. 1052, § 3: "Als [...] de bisschop vanwege specifieke redenen eraan twijfelt of een kandidaat geschikt is om de wijdingen te ontvangen, moet hij hem niet bevorderen.". Vgl. ook C.C.E.O., can. 770.

¹⁹ Vgl. C.I.C., can. 1051: "De volgende voorschriften betreffende het onderzoek over de kwaliteiten die vereist zijn van degene die gewijd wil worden moeten in acht genomen worden: [...] er moet een getuigschrift van de rector van het seminarie of het vormingshuis zijn over de kwaliteiten die vereist zijn om de wijding te ontvangen, dat wil zeggen, over de gezonde leer van de kandidaat, zijn oprechte vroomheid, goede moraal, en geschiktheid om de bediening uit te oefenen, evenals, na een juist uitgevoerd onderzoek, over zijn lichamelijke en psychische gezondheidstoestand.

²⁰ Vgl. *Pastores dabo vobis*, nn. 50 e 66: AAS 84 (1992), 746-748 e 772-774. Vgl. ook *Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis*, n. 48.

²¹ *Pastores dabo vobis*, n. 69: AAS 84 (1992), 778.

Vertaald uit:
L'Osservatore Romano
Weekly Edition in English

© Vertaling: Stichting Dignity Nederland 2005

bron: <http://www.profip.nl/dignity/instructie.html>